מדרש · אגדה · בתי מדרשות · חלק א

צוואת נפתלי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

צוואת נפתלי

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/צוואת-נפתלי/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

טז

ויהי כאשר זקן נפתלי ובא בשיבה טובה ובא גם בגבורות ועבר משפט שוא ויחל לצוות את בניו ויאמר להם בני גשו וקבלו מצות אביכם ויענו ויאמרו לו הננו לשמוע ולקיים לכל אשר תצונו ויאמר להם איני מצוה לכם לא על כספי ולא על זהבי ולא על כל העבודה אשר אני מניח לכם תחת השמש ואיני מצוה אתכם דבר כבד שאינכם יכולין לעמד בו אבל אני אומר לכם דבר קל שאתם יכולים לקיימו וענו והשיבו בניו שנית ואמרו דבר אבינו כי שומעים אנחנו אמר להם איני מצוכם אלא על יראת ה' ואותו תעבדו ובו תדבקו אמרו לו ומה הוא צריך לעבדתנו אמר להם לא הוא צריך לכל בריה אלא כל בריות עולמו צריכים לו אבל לא תהו יצר לעולמו אלא כדי שייראו מלפניו ושלא יטעה איש לרעהו מה שלא ירצה לנפשו אמרו לו אבינו כלום (כי) ראיתנו שפירשנו מדרכיך ימין ושמאל ומדרכי אביך ימין ושמאל אמר להם עד ה' ואני בכם שכדבריכם כן הוא אבל יראתי על העתידות לבוא שלא תתעו אחרי אלילי בני נכר ולא תלכו בחקות גוי הארצות ולא תשתתפו עם בני יוסף זולתי עם בני לוי ועם בני יהודה אמרו לו מה ראיתה לצוות על ככה אמר להם לפי שידעתי שעתידים בני יוסף לסור מאחרי ה' אלהי אבותם ולהחטיא את בני ישראל ולהגלותם מעל אדמתם הארץ הטובה בארץ לא לנו כאשר גלינו על ידו לשיעבוד מצרים ועוד אספרה לכם החזון אשר ראיתי בהיותי רועה בצאן והנה שנים עשר אחי רועים עמי בשדה והנה אבינו בא ואמר לנו בני באו ותפשו לפני כל אחד אשר יעלה בחלקו ונענה ונאמר לו ומה נתפוס והנה אין אנו רואין אלא השמש והירח והכוכבים אמר להם ומהם כשמוע לוי כן ויתפוס מרדע בידו וידלג על השמש וישב וירכב עליו וכראות יהודה ויעש גם הוא כן ותפס מרדע בידו וקפץ על הירח וירכב עליו וגם תשעת השבטים כל אחד מהם רכב על כוכבו ומזלו בשמים ונשאר זולתי שבט יוסף לבדו בארץ אמר לו יעקב אבינו בני ואתה למה לא עשית כאחיך אמר לו אבי ומה לילודי אשה בשמים וסופן על הארץ יעמדו בדבר יוסף כן הנה שור אחד גבוה עומד אצלו ולו כנפים גדולים ככנפי החסידה קרניו גבוהים כקרני ראמים ואמר לו יעקב קום יוסף ורכב עליו ויקם יוסף וירכב על השור ויעקב אבינו הלך מאתנו בעוד שתי שעות היה יוסף מתגאה על השור שפעמים היה הולך ורץ ופעמים היה בו מעופף עד שהגיע אצל יהודה ויושט יוסף הנס אשר בידו ויחל להכות את יהודה אחיו אמר לו יהודה אחיו למה תכני אמר לו שנים עשר מרדעות שבידך ולי אחת עתה תן לי עשר והיה שלום וימאן יהודה לתתם לו והכהו יוסף עד שנטל ממנו העשרה שלא בטובתו ולא נשאר בידו של יהודה כי אם שתים אמר להם לעשרה אחיו מה לכם ליהודה ולוי סורו מאחריהם

ולכו אחרי וכשמעו אחיו הדבר מפי יוסף סרו מעל לוי ויהודה כאיש אחד ללכת אחרי יוסף ולא נותר עם יהודה בלתי בנימין ולוי כראות כך ירד בעצבון רוחו מעל השמש אמר לו לבנימין אחיו בנימין אחי הלא אחי אתה לכה גם אתה עמי וימאן בנימין ללכת אחרי יוסף אחיו ויהי בהפנות היום והנה רוח גדולה ותפריד בין יוסף ובין אחיו לא נותר בם שנים יחד ויהי כראות את החזון הזה ואומר אותו ליעקב אבי ואמר לי בני לא יעלה ולא יוריד כי לא משנה הוא ולא חלף זמן מרובה ויראני עוד חזון אחר שהיינו כולנו עומדים עם יעקב אבינו על שפתו של ים הגדול והנה אניה גדולה הולכת בלב ים בלא מלח ובלא איש אמר לנו אבינו הרואים אתם מה אני רואה אמרנו לו [אנו] רואים אמר לנו ממני תראו וכן תעשו והפשיט יעקב אבינו את בגדיו והפיל את עצמו הימה וכולנו אחריו וקדמו לוי ויהודה תחילה וקפצו לתוכה ויעקב עמנו והנה בספינה כל טובות שבעולם אמר להם יעקב אבינו הביטו נא אל התורן מה כתוב עליו שאין ספינה שאין שם בעלה כתוב על התורן ויסתכל לוי ויהודה ויראו והנה כתוב על התורן זו האניה לבן ברכאל היא וכל טוב שיש בה כשמוע יעקב אבינו כן שמח ונתן קידה והעלה הודיה להקדוש ברוך הוא אמר לא דיי שברכני בארץ אלא ברכני בים מיד אמר לנו בני עתה התגברו וכל אחד מה שיתפוס הוא חלקו מיד דילג לוי על התורן הגדול שבה וישב עליו ושני לו קפץ גם יהודה על התורן השני הסמוך לתורן של לוי וישב גם הוא עליו ושאר אחי החזיק גבר במשוטו ויעקב אבינו תפס שני הקברניטין כדי ליישר את הספינה בהן ונשאר יוסף לבדו אמר לו אבינו יוסף תפוס גם אתה משוטך ולא אבה יוסף כראות אבי כי לא אבה יוסף לתפוס משוטו אמר לו בני גש הנה ותפוס אחד מהקברניטין ותישר את הספינה ואחיך ישוטו במשוטות עד הגיעכם אל היבשה ולימדנו לכל אחד ואחד ואמר לנו ככה תנהיגו את הספינה ואינכם מתפחדים מכל גלי הים ומרוח סערה אם יעמוד עליכם ויהי בכלותו לצוות לנו ויתעלם מאתנו ויתפוס יוסף בשני הקברניטין אחד מימינו ואחד משמאלו ושאר אחי משיטין ותשט האפה ותצף על פני המים ולוי ויהודה יושבין על התורן לראות אי זה דרך תלך האניה כל שעה שהיה דעת יהודה ויוסף שוין שיהודה יורה ליוסף לאי זה דרך טוב לשם יטה לספינה הלכה הספינה בשלום בלא מכשול ולפי שעה נפלה מריבה בין יוסף ליהודה ולא פירנס יוסף הספינה כמאמר אביו וכאילוף יהודה ותלך האניה דרך עקלתון והטוה גלי הים אל הסלע עד שנשתברה אז ירדו לוי ויהודה מעל התורן להמלט איש על נפשו וגם שאר אחי כל אחד ממנו ונמלטנו אל נפשנו אל היבשה והנה בא יעקב אבינו ומצאנו מטורפים אחד הנה ואחד הנה ואמר לנו מה לכם בני שמא לא הנהגתם את האניה כראוי לה כאשר צויתי לכם ונאמר לו

חי נפשך ונפש עבדיך כי לא סרנו מכל אשר צויתני אבל יוסף טעה בדבר שלא יישר את הספינה כצוויך וכאשר הורנו יהודה ולוי בקנאו להם ויאמר לנו הראו לי אי זה מקומה וירא והנה ראשי התורנים נראין והיא צפה על פני המים וישרוק אבי ונתקבצנו כולנו אצלו ויפול הימה בתחלה וירפא את הספינה ויוכח ליוסף ואמר לו אל תוסף בני התל לקנא אחיך וכמעט נאבדו כל אחיך על ידיך וכאשר סיפרתי החזון הזה לאבי ספק אבי כפיו ויאנח והיה זלגו עיניו דמעות ואחל עד בוש ולא אמר לי דבר ואתפוס יד אבי לחבקה ולנשקה ואומרה לו אי עבד ה' למה זלגו עיניך דמעות אמר לי על השנות לך החזון נפל לבי וישתומם גופי על יוסף בני שאני אהבתיו מכולכם על משחת בני יוסף אתם גולים ומתפזרין לבין האומות שחזיונך ראשון והשני שניהם שוין חזיון אחד הוא: על כן בני אני מצוה לכם שלא תתחברו עם בני יוסף אלא עם לוי ויהודה וגם אגידה לכם שיפול גורלי במיטב טבור הארץ ותאכלו ותשבעו ממגדי עדנים מזהירכם אני שלא תבעטו במשמניכם ואל תמרדון ואל תמרו את פי ה' המשביעכם מטובי אדמתו ולא תכחשון את ה' אלהיכם ואלהי אבותיכם שבו בחר אבינו אברהם כנתפלגו הדורות בימי הפלגה אז ירד הקדוש ברוך הוא משמי מרומו והוריד עמו מלאכי השרת ומיכאל בראשון וצוה לכל אחד ואחד מהן שילמדו לשבעים משפחות יוצאי ירך נח שבעים לשון ירדו מיד עשו כציווי בוראן ולא נשאר לשון הקודש לשון עברי כי אם בבית שם ועבר ובבית אברהם אבינו שהוא מבני בניהן ובו ביום הוציא מיכאל כרוז מלפני הקדוש ברוך הוא ואמר לשבעים אומות לכל אחת בפני עצמה אתם ידעתם את המרד אשר אתכם ואת הקשר אשר קשרתם על אדני השמים והארץ ועתה בחרו לכם היום את מי תעבודו ומי מליצכם במרום ענה נמרוד הרשע ואמר אני אין לי גדול מזה שלימד לי ולאומתי כפי שעה לשון כוש וענתה גם פוט כן ומצרים ותובל ויון ומשך ותירס וכן כל אומה ואומה בחרה בממלכה ולא הזכירה אחת מהן שמו של הקדוש ברוך הוא אלא כיון שאמר מיכאל לאברהם אברהם את מי תברור ולמי תעבוד ענה אברהם אבינו איני בוחר ואיני בורר אלא מי שאמר והיה העולם שיצרני במעי אמי הבורא גויה בתוך גויה ומטיל בה רוח ונשמה אותו אברור ובו אדבק אני וזרעי כל ימי עולם אז הפריד עליון גוים והנחיל והגדיל לכל אומה ואומה לחלקה וגורלה ואז הבדלו לכל גויי אדמה מהקדוש ברוך הוא זולתי בית אברהם לבדו שבחר בוראו לעבדו ואחריו אבותינו יצחק ויעקב לכן בני אני משביעכם שלא תתעו ולא תעבדו לאל אחר אלא לאותו שבחרו בו אבותינו כי ידוע תדעו שאין כמוהו ואין מי שיעשה כמעשיו בשמים ובארץ ואין מי אשר יפליא לעשות כגבורותיו ותבינו מקצת כחו מבריית האדם כמה פלאי פלאות יש בו מראשו ועד

רגליו מאזניו ישמע ומעיניו יביט וממוחו יבין ומחוטמו יריח ומקנהו יוצא קול ומושטו יכניס מאכל ומלשונו ידבר ובפיו יגמר ובידו יעשה מלאכתו בלבו יחשוב ובטחולו יצחק ובכבדו יכעוס וקצתו טוחנת וברגליו יהלך ובריאה בריאה לנפש ומכליותיו יעוץ ואין אחד מאברי יתחלף מאומנותו אלא כל אחד בשלו לפיכך נאה לו לאדם לשים על לבו כל אלו מי הוא שבראו ומי הוא שיצרו מטיפה כחושה במעי האשה ומי שמוציאו לאויר העולם ונתן לו ראות עינים והילוך רגלים ומעמידו ומציגו על בדיו ועל מכונו ותיכן לו גמולין טובים במקום בינה וזרק בו נשמת חיים ורוח טהורה מאתו אשרי האדם אשר לא יטנף את רוחו: